

Viite

ECOFIN-neuvosto 10.12.2024 sekä euroryhmän ja laajennetun kokoonpanon kokoukset 9.12.2024, Bryssel

Suomea kokouksissa edustaa valtiovarainministeri Riikka Purra.

Tiivistelmä

Finanssipolitiikan sääntökehikon toimeenpano

Euroopan komissio julkaisi 26.11.2024 osan eurooppalaisen ohjausjakson syyspaketista. Julkaistut osat aloittavat uudistuneiden EU:n finanssipoliittisten sääntöjen ensimmäisen toimeenpano-kierroksen. Paketti sisältää suositusluonnokset keskipitkän aikavälin suunnitelmista ja SEUT 126(7) mukaiset suositusluonnokset liiallisten alijäämien korjaamiseksi. Komissio suosittelee neuvostolle hyväksyttäväksi Suomen suunnitelmassa esitetyn nettomenopolun ja arvioi, että Suomen suunnitelmaan sisältyvät toimenpiteet täyttävät kriteerit sopeutuskauden pidennyksen perustana. Komissio julkaisi suositukset monivuotisille nettomenopoluille liiallisen alijäämän korjaamiseksi kahdeksassa jäsenvaltiossa (Belgia, Ranska, Unkari, Italia, Malta, Puola, Romania ja Slovakia). Komissio esittelee suositusehdotukset joulukuun talous- ja rahoitusasioiden neuvostossa, jolloin asiasta käydään näkemystenvaihto. Suositukset on tarkoitus hyväksyä tammikuun talous- ja rahoitusasioiden neuvoston kokouksessa. Suomi ottaa asian tiedoksi.

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus 2023

Euroopan tilintarkastustuomioistuin esittelee talous- ja rahoitusasioiden neuvostolle 10.10.2024 julkaistun vuosikertomuksensa varainhoitovuodelta 2023. Tilintarkastustuomioistuin antaa puhtaan tarkastuslausunnon EU:n vuoden 2023 tilien luotettavuudesta. Myös tulojen osalta annetaan aiempien vuosien tapaan puhdas lausunto. EU:n talousarviomenojen osalta tilintarkastustuomioistuin antaa kielteisen lausunnon menojen laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta. Elpymis- ja palautumistukivälineen osalta tilintarkastustuomioistuin antaa varauman sisältävän lausunnon menojen laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta. Neuvoston suosituksesta vastuuvapauden myöntämiseksi komissiolle varainhoitovuodelta 2023 päätetään talous- ja rahoitusasioiden neuvostossa viimeistään maaliskuussa 2025. Suomen kanta komission vastuuvapauteen varainhoitovuodelta 2023 on valmisteilla. Asiasta on laadittu E-kirje (E 65/2024 vp) eduskunnalle. Suomi ottaa tilintarkastustuomioistuimen esittelyn tiedoksi.

Muut asiat

Neuvosto saa edistymisraportin tullireformia koskevan komission ehdotuksen käsittelystä puheenjohtajuuskaudellaan. Neuvosto käy myös politiikkakeskustelun energiaverodirektiivin uudistamisesta. Talouden elpymisen asiakohdassa neuvoston on tarkoitus hyväksyä Belgian, Ruotsin, Slovenian ja Tanskan päivitetty elpymis- ja palautumissuunnitelmat. Samalla neuvosto saa tilannekatsauksen elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpanosta. Lisäksi neuvosto käy näkemystenvaihdon Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutuksista. Neuvosto hyväksyy Ecofin-neuvoston raportin veroasioista Eurooppa-neuvostolle sekä päätelmät yritysverotuksen Käytännesääntö-työryhmässä saavutetusta edistyksestä.

Euroryhmä 9.12.2024

Euroryhmän asialistalla on seuraavan komission talouspoliittiset suuntaviivat, makrotaloudellinen kehitys ja politiikkakoordinointi euroalueella mukaan lukien IMF Artikla IV missio, komission arviot euroalueen jäsenmaiden alustavista talousarviosuunnitelmista sekä euroalueen budjettitilanne ja näkymät. Euroryhmän laajennetussa kokoonpanossa käydään vuoropuhelu Yhdistyneen kuningaskunnan valtiovarainministeri Rachel Reevesin kanssa.

Asialista:**1. Asialistan hyväksyminen****2. (mahd.) A-kohtien hyväksyminen****Lainsäädäntöasiat****3. Tulliuudistus****s. 5**

Asetus unionin tullikoodeksin ja EU:n tulliviranomaisen perustamisesta
 = *Edistymisraportti*

4. Energiaverodirektiivin uudistaminen**s. 11**

= *Politiikkakeskustelu*

5. Muut asiat

Tilannekatsaus vireillä oleviin rahoituspalvelualan lainsäädäntöhankkeisiin
 = *Puheenjohtaja tiedottaa*

Ei-lainsäädäntöasiat**6. Tulliuudistus**

Neuvoston asetus tavaroiden etämyynnin yksinkertaistetun tullikohtelun käyttöönottamisesta ja tullittomuuden kynnsarvon poistamisesta.

= *Edistymisraportti*

7. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus Euroopan unionin talousarvion täytäntöönpanosta varainhoitovuodelta 2023**s. 14**

= *Esittely / Näkemystenvaihto*

8. Finanssipolitiikan sääntökehikon toimeenpano**s.17**

a) Keskipitkän aikavälin finanssipoliittiset rakenteelliset suunnitelmat: Neuvoston suositukset

b) Liiallisen alijäämän menettelyn mukaiset neuvoston suositukset

= *Komission esittely / Näkemystenvaihto*

9. Taloudellinen elpyminen Euroopassa**s. 21**

a) Elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpano

= *Tilannekatsaus*

b) Elpymis- ja palautumistukivälineen mukaiset neuvoston täytäntöönpanopäätökset

= *Hyväksyminen*

10. Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset**s. 26**

= *Näkemystenvaihto*

11. Ecofin-neuvoston raportti veroasioista Eurooppa-neuvostolle**s. 33**

= *Hyväksyminen*

12. Päätelmät Yritysverotuksen käytännesääntö-työryhmässä saavutetusta edistyksestä**s. 35**

= *Hyväksyminen*

13. Muut asiat

Maanantai 9.12.**15.00 Euroryhmän laajennettu kokoonpano****s. 37****17.00 Euroryhmä****s. 37****Tiistai 10.12.****9.00 Aamiainen****10.00 Ecofin-neuvosto**

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/790/2023-VM-22

Kekkonen Jukka

25.11.2024

ECOFIN-neuvosto 10.12.2024, Bryssel; 3. Tullireformi

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 10.12.2024,
Bryssel

Eduskuntatunnus

U 27/2023 vp.

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Puheenjohtaja antaa edistymisraportin tullireformia koskevan komission ehdotuksen käsittelystä puheenjohtajuuskaudellaan. Ennakkotiedon mukaan puheenjohtajan on tarkoitus antaa ainoastaan lyhyt tilannekatsaus käsittelyn edistymisestä.

Komissio antoi ehdotuksensa unionin tullireformiksi toukokuussa 2023 ja se esiteltiin ECOFIN-neuvostolle 14.7.2023. Ehdotuksen käsittely aloitettiin sen jälkeen neuvoston tulliliittotyöryhmässä. ECOFIN-neuvostolle on esitetty edistymisraportit 8.12.2023 ja 21.6.2024.

Puheenjohtaja aloitti syyskuussa 2024 neuvoston tulliliittotyöryhmässä tullireformiehdotuksen toisen teknisen läpikäynnin. Ensimmäisen teknisen analysointikierroksen keskittyä ehdotettujen uudistusten merkityksen yleisempään tarkasteluun, toisella kierroksella on aloitettu artiklakohtainen tarkastelu uutta EU:n tulliviranomaista sekä uutta EU:n tullidatakeskusta koskevista luvuista. Niitä on käsitelty tulliliittotyöryhmässä hyvin tiiviisti. Puheenjohtaja on käsittelyn pohjalta laatinut luvuista ensimmäiset puheenjohtajan kompromissiluonnokset. Puheenjohtaja on myös aloittanut sähköisen kaupan etämyyntiä (e-commerce) koskevien artiklaehdotusten käsittelyn. Niiden käsittelyn aloittamista on priorisoitu mm. tullipääjohtajien tasolla. Tullireformiin, ja erityisesti sen sähköistä kauppaa koskeviin säännösehdoiksiin, nähden liitännäisen arvonlisäverodirektiivin muutosehdotuksen käsittely on aloitettu myös neuvoston arvonlisäverotyöryhmässä.

Vaikka monissa kysymyksissä on työryhmässä edistytty, edellyttävät useat säännösluonnokset kuitenkin vielä lisäkeskusteluja teknisellä tasolla. Sähköistä kauppaa koskevien tullikoodeksin artiklaehdotusten käsittely on vasta alkuvaiheessa.

Tullireformin työryhmäkäsittely jatkuu tulevan puheenjohtajavaltion Puolan johdolla neuvoston tulliliittotyöryhmässä. (Toinen artiklakohtainen käsittely on vielä aloittamatta hieman yli 200 artiklan osalta). Arvonlisäverodirektiivin muutosten käsittelyä tullaan

jatkamaan neuvoston arvonlisäverotyöryhmässä. Arvion mukaan tullireformin käsittely neuvoston työryhmissä jatkuu vielä tulevan Puolan puheenjohtajuuskaudenkin jälkeenkin.

Suomen kanta

Suomen kannat tullireformiehdotukseen ja sen keskeisiin uudistuksiin on määritelty valtioneuvoston kirjelmässä eduskunnalle U 27/2023 vp.

Suomi pitää ehdotettua unionin tulliliiton kokonaisuudistusta ja tullitoiminnan ajantasaistamista yleisesti ottaen kannatettavana.

Pääasiallinen sisältö

Komission tullireformiehdotus Euroopan unionin tulliliiton toiminnan uudistamiseksi koostuu kolmesta lainsäädäntöehdotuksesta:

- ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin tullikoodeksin ja Euroopan unionin tulliviranomaisen perustamisesta sekä asetuksen (EU) 952/2013 kumoamisesta (COM(2023) 258 final);
- ehdotus neuvoston asetukseksi, jolla muutetaan tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista annettua neuvoston ns. tullitariffiasetusta (ETY) 2658/87 tavaroiden etämyyntiä koskevan yksinkertaistetun tullikohtelun käyttöönottamista varten ja yhteisön tullittomuusjärjestelmän perustamisesta annettua neuvoston ns. tullittomuusasetusta (EY) 1186/2009 tullittomuuden arvorajan poistamiseksi (COM(2023) 259 final); ja
- ehdotus neuvoston direktiiviksi arvonlisäverodirektiivin 2006/112/EY muuttamisesta arvonlisäverosääntöjen osalta, jotka koskevat maahantuotavien tavaroiden etämyynnin mahdollistavia verovelvollisia ja kolmansilta alueilta tai kolmansista maista tuotujen tavaroiden etämyyntiä koskevan erityisjärjestelmän soveltamista sekä tuonnin arvonlisäveron ilmoittamista ja maksamista koskevia erityisjärjestelyjä (COM(2023) 262 final).

Keskeisin ehdotuksista on ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi unionin tullikoodeksista ja Euroopan unionin tulliviranomaisesta, jolla uudistettaisiin unionin keskeinen tullilainsäädäntö. Tullikoodeksia koskevaan ehdotukseen liitännäisiä ovat uudistuspakettiin sisältyvät kaksi muuta säädösehdotusta, joissa säädettäisiin erityisesti sähköisen tavarakaupan etämyyntiin sovellettavista yksinkertaistuksista.

Tullireformiehdotus on vuonna 1968 perustetun unionin tulliliiton toimintaa koskeva kattavin ja kunnianhimoisin lainsäädäntöuudistus, jolla unionin tulliliittoa nykyaikaistettaisiin perustamalla sen toimintapa vahvasti digitaalisuuden ja tiedon tehokkaaseen hyödyntämiseen, osin toimintoja keskittämällä. (Ehdotuksessa on yhteensä 265 artiklaa.)

Tullireformilla perustettava EU:n uusi tullidatakeskus korvaisi ajan myötä jäsenvaltioiden erilliset tullitietojärjestelmät. Tiedot annettaisiin yhteisen rajapinnan kautta EU:n tullidatakeskukselle, jonka kautta kansalliset tullit saisivat ne käyttöönsä. Tullidatakeskus mahdollistaisi myös EU-tasoinen riskianalyysin, joka täydentäisi jäsenvaltioiden kansallisia riskinhallintajärjestelmiä. Tullireformilla perustettaisiin myös EU:n uusi tulliviranomainen, jonka keskeisinä tehtävinä olisi vastata EU:n tullidatakeskuksen toiminnasta sekä EU-tason riskinhallinnasta. Sillä olisi myös muita tehtäviä, kuten operatiivisen kriisinhallinnan koordinoiminen unionin tasolla sekä erilaisia tuki- ja koordinaatiotehtäviä tullitoiminnan yhdenmukaisuuden lisäämiseksi unionissa.

Tullireformin keskeisenä tavoitteena on lisäksi vähentää yritysten ja viranomaisten kuluja ja hallinnollista taakkaa yksinkertaistamalla ja nykyaikaistamalla tullimenettelyjä ja -muodollisuuksia. Esimerkiksi uusi 'luotettavien ja tarkastettujen toimijoiden' (Trust and

Check trader) -kategoria mahdollistaisi pitkälle meneviä helpotuksia tullimenettelyihin, silloin kun toimija täyttää tiukat luotettavuuden ja läpinäkyvyyden ehdot. Myös erityinen sähköisen kaupan etämyynnin yksinkertaistettu tulliselvitysmenettely luotaisiin nykyisen järjestelmän yksinkertaistamiseksi ja yhdenmukaistamiseksi sähköisen kaupankäynnin alv-sääntöjen kanssa. Ehdotetun menettelyn olisi tarkoitus sujuvoittaa mittavaa ja alati kasvavan sähköisen kaupan tavaraliikenteen tulliselvitystä sekä parantaa sen tullivalvontaa. Lisäksi ehdotuksella selkeytettäisiin toimijoiden oikeuksia ja vastuita nykysääntelyyn nähden.

Uudistus toteutettaisiin vaiheittain, pääosin ehdotuksen antamista seuraavien 5–15 vuoden aikana. Esimerkiksi uusi EU:n tulliviranomainen aloittaisi toimintansa vuoden 2028 alusta lukien. Myös uuden EU:n tullidatakeskuksen vaiheittainen käyttö sekä sähköisen tavarakaupan etämyyntiin sovellettava kevennetty tullausmenettely olisi ehdotuksen mukaan tarkoitus aloittaa vuoden 2028 alussa. Täysimääräisesti uudistus olisi sovellettavissa vuonna 2038.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Unionin uuden tullikoodeksin ja EU:n tulliviranomaisen perustamista koskeva asetusehdotus perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 33, 114 ja 207 artiklaan. Ehdotus käsitellään tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä ja sen hyväksymisestä päätetään neuvostossa määräenemmistöllä.

Asetusehdotus neuvoston tullittomuusasetuksen sekä neuvoston tullitariffiasetuksen muuttamiseksi perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 31 artiklaan. Ehdotus hyväksytään neuvostossa määräenemmistöllä.

Direktiiviehdotus neuvoston arvonlisäverodirektiivin muuttamiseksi perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 113 artiklaan. Ehdotus käsitellään erityisessä lainsäätämisyjärjestyksessä ja neuvosto hyväksyy sen yksimielisesti kuultuaan Euroopan parlamenttia ja Euroopan talous- ja sosiaalikomiteaa.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentissa ehdotuksen pääkäsittelystä vastaa sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta (IMCO). Mietinnön esittelijäksi nimettiin irlantilainen Deirdre Clune (EPP). Kesäkuun europarlamenttivaalien jälkeen asian esittelijäksi on nimetty hollantilainen Dirk Gotink (EPP).

Euroopan parlamentti vahvisti 13.3.2024 oman kantansa tullireformiehdotukseen kannattamalla valiokunnan lainsäädäntömietintöä (1. käsittely; COM(2023)0258 – C9-0175/2023 – 2023/0156(COD)). Parlamentti kannattaa laajasti ja vahvasti ehdotusta ja suhtautuu myönteisesti siinä esitettyihin uudistuksiin. Parlamentti ehdottaa kuitenkin uuden EU:n tulliviranomaisen toiminnan sekä EU:n datakeskuksen vaiheittaisen aloittamisen aikaistamista kahdella vuodella vuoden 2026 alusta lukien. Lisäksi datakeskus tulisi parlamentin mukaan saada täysimääräisesti käyttöön jo vuonna 2032, ehdotetun vuoden 2038 alun sijasta. Parlamentti katsoo mm. myös, että EU:n tulliviranomaisen toimintaa tukemaan pitäisi perustaa sidosryhmien edustajista muodostuva neuvoa-antava tullilautakunta. Lisäksi parlamentti ehdottaa EU:n tulliviranomaiseen perustettavaksi tavaroista ilmoittamista koskevan 'foorumin', johon viranomaiset, yritykset, kuluttajat ja kansalaiset voisivat ilmoittaa sisämarkkinoille saapuvista tavaroista, jotka eivät ole unionin lainsäädännön mukaisia. Kaikkiaan parlamentti ehdottaa komission tullireformiehdotukseen yhteensä 292 tarkistusta. Kesäkuun 2024 europarlamenttivaalien jälkeen uusi parlamentti seuraa asiaa. (Komissaariehdokas Sefcovic esitti myös tulliviranomaisen toiminnan aikaistamista vuoteen 2026 EP:n hyväksymiskuulemisessa 14.11.2024.)

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö

Valtioneuvoston U-kirjelmä (U 27/2023 vp.) valmisteltiin valtiovarainministeriössä. Ennen kirjelmän antamista elokuussa 2023, sitä käsiteltiin kesäkuussa EU5-tullitekniset kysymykset valmistelujaostossa ja veroasioiden EU9-valmistelujaoston kirjallisessa menettelyssä sekä heinäkuussa EU-ministerivaliokunnan kirjallisessa menettelyssä.

EU-ministerivaliokunta 4.12.2024

Eduskuntakäsittely

Eduskunta on käsitellyt unionin tullireformia koskevan valtioneuvoston U-kirjelmän U 27/2023 vp. Lokakuussa eduskunnan hallintovaliokunta ja valtiovarainvaliokunta antoivat lausuntonsa (HaVL 14/2023 vp. ja VaVL 6/2023 vp.) eduskunnan suurelle valiokunnalle, joka 20.10.2023 erityisvaliokuntien tapaan ja niiden lausuntojen mukaisesti yhtyi valtioneuvoston kantaan (SuVek 71/2023).

Suuri valiokunta 4.12.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Ehdotetut asetukset ovat suoraan sovellettavaa unionioikeutta eivätkä sinänsä edellytä erillisiä toimenpiteitä tullakseen kansallisesti voimaan. Jotkin uuden tullikoodeksin ehdotetut säännökset, kuten tullirikkomuksia ja niiden muita kuin rikosoikeudellisia seuraamuksia koskevat uudet säännökset, edellyttäisivät toteutuessaan kansallisen tullilain säännösten tarkistamista.

Direktiiviehdotus edellyttää toteutuessaan kansallisen arvonlisäverolainsäädännön muuttamista vastaamaan ehdotettuja muutoksia.

Ehdotukset kuuluvat Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 27 §:n perusteella valtakunnan lainsäädäntövaltaan.

Ahvenanmaalle on Suomen liittyessä EU:hun neuvoteltu erityisasema, jonka perusteella Ahvenanmaa kuuluu EU:n tullialueeseen, mutta ei sen veroalueeseen. Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehtyyn sopimukseen (SopS 103/94) liitetyn pöytäkirjan N:o 2 (Ahvenanmaan pöytäkirja) mukaan Ahvenanmaa ei kuulu EU:n veroalueeseen. Unionin lainsäädännön mukaan Ahvenanmaan maakunnan ja EU:n veroalueen väliseen tavaraliikenteeseen sovelletaan lähtökohtaisesti kolmansien maiden kanssa käytävää kauppaa koskevia maahantuonti- ja vientisäännöksiä. Voimassa olevan tullikoodeksin 1 artiklan 3 kohdan nojalla Ahvenanmaan ja EU:n veroalueen väliseen tavaraliikenteeseen on kuitenkin mahdollista soveltaa yksinkertaistettuja menettelyjä. Yksinkertaistettujen menettelyjen tarkemmasta sisällöstä säädetään voimassa olevan tullikoodeksin 2 artiklan nojalla annetulla komission delegoidulla asetuksella (EU) 2105/2446.

Ehdotettu asetus uudeksi tullikoodeksiksi sisältäisi vastaavan yksinkertaistetut menettelyt mahdollistavan säännöksen (1 artiklan 4 kohta) kuin voimassa oleva tullikoodeksi. Lisäksi komissiolle siirrettäisiin asetusehdotuksen 4 artiklalla edelleen valta määrittää delegoiduilla asetuksilla ne unionin tullilainsäädännön säännökset, joita sovellettaisiin unionitavaroiden kauppaan EU:n veroalueen ja sen ulkopuolisten tullialueen osien, kuten Ahvenanmaan maakunnan, välillä sekä EU:n veroalueen ulkopuolisten tullialueen osien välillä käytävään kauppaan. Ehdotus antaisi komissiolle laajemman mahdollisuuden säätää Ahvenanmaan maakunnan ja EU:n veroalueen välisessä unionitavaroiden kauppaan soveltuvista unionin tullilainsäädännön säännöksistä kuin voimassa oleva

tullikodeksi. Koska em. säännöksiin perustuvilla yksinkertaistuksilla on erityistä merkitystä Ahvenanmaan maakunnalle, on niitä koskevien Suomen kannanottojen valmistelussa huolehdittava maakunnan mahdollisuudesta osallistua valmisteluun.

Taloudelliset vaikutukset

Komission mukaan uudistus tehostaisi maksamattomien tullien kantamista sekä tulliviranomaisten mahdollisuuksia puuttua tuontitavaroiden aliarvostamiseen ja muihin tullipetoksiin. Komission mukaan vuonna 2021 maksamatta jääneiden määrättyjen tullien määrä oli yhteensä 524 miljoonaa euroa. Komissio arvioi myös, että enintään 150 euron arvoisten tavaroiden tullittomuuden poistaminen vuonna 2028, lisäisi tullituloja noin miljardi euroa vuodessa.

Ehdotetut muutokset lisäisivät komission arvion mukaan jäsenvaltioiden arvonlisäverotuottoja ja tehostaisivat arvonlisäveron kantoa, kun arvonlisäverovelvoitteita entistä enemmän keskitettäisiin verovelvoitteensa pääosin asianmukaisesti hoitaville suurille verovelvollisille.

Komission vaikutusarvion mukaan tulliliiton kokonaisuudistuksesta koituisi sen voimaantuloa seuraavan 15 vuoden aikana unionin jäsenvaltioille yhteensä noin 22 miljardin euron ja talouden toimijoille noin 27 miljardin euron suuruiset säästöt. Komission arvion mukaan EU:n tulliviranomaisen ja EU:n tullidatakeskuksen perustamisesta ja kehittämisestä aiheutuisi ehdotuksen voimaantuloa seuraavien 15 vuoden aikana unionille yhteensä noin 1,9 miljardin euron kulut. EU:n tulliviranomaisen perustamiseen tuosta summasta kuluisi noin 230 miljoonaa euroa ja EU:n tullidatakeskuksen perustamiseen 559 miljoonaa euroa. Muu osa kuluisi unionin 'datatilan' (data space) ylläpitoon. EU:n tulliviranomainen ja EU:n tullitietokeskuksen kehittäminen eivät edellyttäisi unionin budjetin kasvattamista rahoituskaudella 2021—2027, sillä kahden ensimmäisen vuoden kustannukset, noin 60 miljoonaa euroa, rahoitettaisiin tulliohjelmasta 2021—2027 (unionin tullitoiminnan yleinen rahoitusohjelma). Komission ehdotuksen mukaan vuoden 2027 jälkeen unionin kustannukset olisivat 1,850 miljardia euroa.

Vasta vuosien kuluttua sovellettavaksi tulevan uudistuksen tarkempia kustannusvaikutuksia Suomen Tullille on vielä vaikea arvioida. Ehdotuksella ei olisi vaikutusta voimassa olevan kodeksin perusteella nykyisin tehtävään laajaan tullitietojärjestelmien uudistuksen sisältöön, aikatauluun eikä rahoitukseen. Tähän vuoden 2025 loppuun mennessä toteutettavaan tulliselvityksen tietojärjestelmien uudistamiseen Tulli on arvioinut tarvittavan yhteensä noin 130 miljoonaa euroa Tullin toimintamenojen ulkopuolista lisärahoitusta. Nyt ehdotetun tulliuudistuksen vaikutus Tulli tietojärjestelmäkustannuksiin riippuu paljon siitä, missä tahdissa ja missä määrin olemassa olevat eri järjestelmät integroitaisiin EU:n tullidatakeskukseen.

Uudella tullikodeksilla saattaa olla ajan myötä vaikutusta jäsenvaltioiden tullinkantopalkkioiden jakautumiseen. Suomen Tulli keräsi kantopalkkioita vuonna 2022 yhteensä 74,4 miljoonaa euroa. Ehdotetun muutoksen mahdollista vaikutusta Suomen tullikantopalkkioon ei ole mahdollista vielä arvioida.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Ehdotuksesta aiheutuisi sen voimaantuloa seuraavien 15 vuoden aikana unionille merkittäviä lisäkuluja. Uudistus ei edellyttäisi voimassa olevan monivuotisen rahoituskehyksen (MFF) aikana lisärahoitusta ja sitä voitaisiin toteuttaa nykyisen MFF:n puitteissa. Uudistuksen rahoituksesta kuluvan monivuotisen rahoituskauden (2021–2027) jälkeen tulee sopia tulevan monivuotisen rahoituskehyksen valmistelun yhteydessä erikseen.

Asiakirjat

-

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM /VO, Tulliyksikkö, lainsäädäntöneuvos Jukka M. Kekkonen
jukka.kekkonen@gov.fi, +358 2955 30269

VAHVA-tunnus

EU/790/2023
EU/789/2023
EU/791/2023
EU/792/2023
EU/8/2024

ECOFIN-neuvosto 10.12.2024, Bryssel; 4. Energiaverodirektiivin uudistaminen

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 10.12.2024, Bryssel

Eduskuntatunnus

U 56/2021 vp, UJ 23//2024 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvoston puheenjohtajavaltio Unkari on valmistellut joulukuun Ecofin-neuvostoon energiaverodirektiivin uudistamisesta puheenjohtajan asiakirjan (WK 14756/2024 INIT) politiikkakeskustelua varten.

Puheenjohtaja esittää asiakirjassa näkemyksensä käsittelytilanteesta ja saavutetusta edistymisestä loppuvuonna 2024. Pj:n asiakirja oli korkean tason verotyöryhmässä 27.11.2024, jossa asian eteenpäin viemiseksi puheenjohtajavaltio pitää aiheellisena käydä keskustelua kompromissiehdotuksen tasapainoisuudesta.

Puheenjohtaja toteaa yhteenvetona työryhmän keskusteluista, että vaikka jäsenvaltiolla on eriäviä näkemyksiä kompromissiehdotuksen yksityiskohdista, niin yleisesti ottaen kompromissiehdotus saa laajaa kannatusta. Pj. katsoo, että direktiiviehdotus on valmis poliittiseen suuntaviivakeskusteluun, vaikkei vielä haeta lopullista hyväksyntää.

Suomen kanta

Suomi ottaa tiedoksi puheenjohtajan asiakirjan.

Suomen kannat energiaverodirektiivin uudistamisesta annettuun ehdotukseen on esitetty valtioneuvoston U-kirjelmässä U 56/2021 vp., joita on täsmennetty ja täydennetty U-jatkokirjelmässä UJ 23/2024 vp.

Valtioneuvosto katsoo, että huomioiden EU:n lisääntyneen päästöohjauksen sekä meri- ja lentoliikenteen kansainvälisen luonteen verovapauden säilyttäminen EU:ssa olisi perusteltua. Toisaalta valtioneuvosto kuitenkin huomioi, että lentoliikenteen ja merenkulun polttoainneiden verottamiselle ympäristön ja muiden liikennemuotojen neutraalin kohtelun kannalta voisi olla sinänsä perusteita. Valtioneuvosto katsoo, että energiaverodirektiivillä tulisi edistää sähkön hyödyntämistä meri- ja lentoliikenteen energialähteenä niin aluksissa

kuin maasähkön muodossa. Valtioneuvosto katsoo, että mahdollisesta meri- ja lentoliikenteen polttoaineiden verovapauden poistosta tulisi sopia ensisijaisesti maailmanlaajuisesti. Valtioneuvosto katsoo, että direktiivin tulisi edistää jäsenvaltioiden, kuten reunavaltioiden ja saarivaltioiden, joille meri- ja lentoliikenneyhteydet ovat erityisen tärkeitä, yhdenvertaista kohtelua. Valtioneuvosto katsoo, että verovapauden soveltamisen rajaukset lento- ja meriliikenteessä tulisi määritellä siten, että ne edistäisivät mahdollisuuksien mukaan hallinnollisen taakan vähentämistä ja tasapuolista toimintaympäristöä. Valtioneuvosto voi hyväksyä myös nykyisen kaltaisen rajauksen, jossa verollisuus koskisi huvi-ilmailua.

Valtioneuvosto katsoo yleisesti, että direktiiviehdotuksen keskeisten tavoitteiden – ympäristöohjaavuuden lisääminen, sisämarkkinoiden toimivuuden parantaminen ja verotuottojen turvaaminen – edistämisen näkökulmasta ehdotuksen sisältö on heikentynyt siihen sisällytettyjen uusien veropoikkeusten ja siirtymäaikojen takia.

Ympäristöluokkiin perustuvan veromallin tosiasiallisen toteuttamisen osalta, valtioneuvosto tukee ensisijaisena vaihtoehtona komponentteihin perustuvaa verotusta neutraalin verokohtelun varmistamiseksi. Valtioneuvosto voisi toissijaisena vaihtoehtona tarkastella puhtaasti ympäristöluokkiin perustuvan veromallin sijaan muitakin vaihtoehtoja, kuten esimerkiksi pelkästään energiasisältöön perustuvaa vähimmäisveromallia. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan tällöin voitaisiin kuitenkin säilyttää kansallisesti myös elinkaaripäästöihin perustuva hiilidioksidiveron porrastus.

Valtioneuvosto kannattaa uudistuksen jatkotyötä siten, että uudistuksen keskeisiä ympäristö-, sisämarkkina- ja verotuottotavoitteita voitaisiin edistää tehokkaammin.

Pääasiallinen sisältö

Komissio antoi 14.7.2021 ehdotuksen energiaverodirektiivin uudistamiseksi. Se on osa Euroopan vihreän kehityksen ohjelmaa ja siihen sisältyvää ilmastopoliittista 55-valmiuspakettia. Direktiiviehdotuksen tavoitteena on varmistaa, että energiatuotteiden ja sähkön verotus heijastaisi paremmin tuotteiden ympäristö- ja terveysvaikutuksia, millä edistettäisiin siirtymää fossiilista polttoaineista puhtaampaan energiaan. Komission direktiiviehdotuksen pääasiallinen sisältö on kuvattu yksityiskohtaisesti valtioneuvoston kirjelmässä U 56/2021 vp.

Direktiiviuudistuksen keskeisempiä tavoitteita ovat ympäristöohjaavuuden lisäämisen lisäksi sisämarkkinoiden toimivuuden parantaminen ja verotuottojen turvaaminen.

Direktiiviehdotuksesta on annettu useita kompromissiesityksiä eri puheenjohtajien aikana. Direktiiviehdotuksesta on keskusteltu talous- ja rahoitusasioiden neuvostossa 6.12.2022 ja useissa korkean tason verotuksen työryhmän kokouksissa. Suomi on aktiivisesti tehnyt tekstiehdotuksia neuvottelujen eri vaiheissa, minkä lisäksi puheenjohtajien ja komission kanssa on käyty kahdenkeskisiä keskusteluja energiaverodirektiivin uudistamisen kannalta keskeisten tavoitteiden edistämisestä.

Unkarin puheenjohtajakaudella energiaverodirektiivin uudistamista koskevaa ehdotusta on käsitelty verotyöryhmässä kolmesti 12.7., 16.9. ja 23.10.2024. Viimeisimpään työryhmän kokoukseen pj. laati uuden kompromissiehdotuksen (WK 12885/2024).

Puheenjohtaja toteaa laatimassaan asiakirjassa (WK 14756/2024 INIT) yhteenvedona, että asian eteenpäin viemiseksi ja kompromissin saavuttamiseksi kaupallisen lento- ja meriliikenteen polttoaineiden verottomuutta jatkettaisiin nykyisten energiaverodirektiivin säännösten mukaisesti ja vaikutusarviointi toteutettaisiin vuonna 2035.

Lisäksi puheenjohtaja kysyy jäsenvaltioilta, edustaako nykyinen kompromissi kokonaisuudessaan tasapainoa eriävien mielipiteiden välillä.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Direktiiviehdotuksen oikeusperustana on SEUT 113 artikla ja 192 artiklan 2 kohta. Puheenjohtajan kompromissiehdotuksessa ehdotuksen oikeusperustana on pelkästään SEUT 113 artikla.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunto 20.1.2022

Käsittely Euroopan parlamentissa

Euroopan parlamentin lausuntoa ei ole vielä annettu. Vastuuvaliokunta on talous- ja raha-asioiden valiokunta (ECON).

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 4.12.2024

Eduskuntakäsittely

Suuren valiokunnan lausunto SuVL 5/2021 vp.
Suuri valiokunta 4.12.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

Direktiiviehdotus edellyttäisi toteutuessaan kansallisia täytäntöönpanotoimia. Kompromissiehdotuksessa voimaantulo olisi vuonna 2028.

Asia ei kuulu Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan.

Taloudelliset vaikutukset

Pj:n asiakirjalla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia. Energiaverodirektiivin uudistamisesta annetun ehdotuksen taloudellisia vaikutuksia on esitelty valtioneuvoston U-kirjelmässä U 56/2021 vp ja UJ 23/2024 vp.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

Asiakirjat

WK 14756/2024 INIT

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VO, lainsäädäntöneuvos Leo Parkkonen, puh.+358 40 750 8860
VM/VO, neuvotteleva virkamies Krista Sinisalo, puh +358 40 508 6311
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/876/2022
EU/8/2024

ECOFIN-neuvosto 10.12.2024, Bryssel; 7. Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus Euroopan unionin talousarvion täytäntöönpanosta varainhoitovuodelta 2023

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 10.12.2024, Bryssel

Eduskuntatunnus

E 65/2024 vp

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan tilintarkastustuomioistuin esittelee talous- ja rahoitusasioiden neuvostolle 10.10.2024 julkaistun vuosikertomuksensa varainhoitovuodelta 2023. Esittelystä käynnistyy vuotuinen menettely koskien vastuuvapauden myöntämistä komissiolle EU:n talousarvion toimeenpanosta.

Vuosikertomusta käsitellään tammi- ja helmikuussa 2025 neuvoston budjettikomiteassa. Neuvoston suosituksesta vastuuvapauden myöntämiseksi komissiolle varainhoitovuodelta 2023 päätetään talous- ja rahoitusasioiden neuvostossa viimeistään maaliskuussa 2025. Suositus toimitetaan Euroopan parlamentille, jonka on tarkoitus päättää vastuuvapauden myöntämisestä komissiolle täysistunnossaan toukokuussa 2025.

Suomen kanta komission vastuuvapauteen varainhoitovuodelta 2023 on valmisteilla. Asiasta on laadittu E-kirje (E 65/2024 vp) eduskunnalle.

Suomen kanta

Suomi ottaa tilintarkastustuomioistuimen esittelyn tiedoksi.

Pääasiallinen sisältö

Euroopan tilintarkastustuomioistuin tarkastaa vuosittain EU:n tilinpäätöksen sekä tilien perustana olevien toimien laillisuutta ja sääntöjenmukaisuutta. Tarkastustensa pohjalta tilintarkastustuomioistuin on laatinut varainhoitovuotta 2023 koskien vuosikertomuksen EU:n talousarvion toteuttamisesta.

Tilintarkastustuomioistuin antaa puhtaan tarkastuslausunnon EU:n vuoden 2023 tilien luotettavuudesta. Tilintarkastustuomioistuimen mukaan vuoden 2023 tilinpäätös antaa kaikilta olennaisilta osiltaan oikeat ja riittävät tiedot EU:n taloudellisesta tuloksesta ja sen varoista ja vastuista vuoden lopussa kansainvälisten julkissektorin tilinpäätösstandardien mukaisesti. Myös tulojen osalta annetaan aiempien vuosien tapaan puhdas lausunto.

EU:n talousarviomenojen osalta tilintarkastustuomioistuin antaa kielteisen lausunnon menojen laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta. Tilintarkastustuomioistuimen arvioima kokonaisvirhetaso varainhoitovuoden 2023 talousarviomenoissa on 5,6 prosenttia, mikä ylittää 2 prosentin olennaisuusrajan ja on korkeampi kuin vuosina 2022 (4,2 prosenttia) ja 2021 (3,0 prosenttia). Merkittävässä osassa menoja virhetaso on olennainen. Tämä koskee lähinnä kulujen korvaamiseen perustuvia menoja, joiden arvioitu virhetaso on 7,9 prosenttia ja ne muodostavat 64,4 prosenttia tilintarkastustuomioistuimen tarkastuksen perusjoukosta. Tilintarkastustuomioistuimen havaitsemien virheiden vaikutukset varainhoitovuoden hyväksyttyihin menoihin ovat edellä todetun perusteella sekä olennaisia että laajalle ulottuvia.

Elpymis- ja palautumistukivälineen osalta tilintarkastustuomioistuin antaa varauman sisältävän lausunnon menojen laillisuudesta ja sääntöjenmukaisuudesta. Tarkastusten kohteina olleista 23:sta komissiolta jäsenvaltioille suoritetuista maksatuksista havaittiin seitsemässä kvantitatiivisesti ilmaistavia virheitä. Lisäksi tilintarkastustuomioistuin raportoi puutteista jäsenvaltioiden raportointi- ja valvontajärjestelmissä sekä jäsenvaltioiden viranomaisien vahvistuslausumiin sisällyttämien tietojen luotettavuudessa. Tilintarkastustuomioistuimen mukaan myös välitavoitteita ja tavoitteita on määritelty epämääräisesti ja niiden saavuttamisen arviointiin liittyy laajaa harkinnanvaraisuutta. Tilintarkastustuomioistuin katsoo, että sen elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevat havainnot ovat kokonaisvaikutuksiltaan olennaisia mutta eivät laajalle ulottuvia.

EU:n talousarvion ja Next Generation EU -elpymisvälineen avustusrahoituksen maksattamatta olevat sitoumukset ylsivät vuoden 2023 lopussa jälleen ennätystasolle eli 543 miljardiin euroon. Vuoden 2022 lopussa maksamattomat sitoumukset olivat 453 miljardia euroa. Määrän odotetaan kuitenkin lähtevän laskuun, kun Next Generation EU -elpymisvälineen sitoumukset vähenevät.

Komission arvio EU:n talousarvion menoihin sisältyvästä virheriskistä on huomattavasti alhaisempi kuin tilintarkastustuomioistuimen. Komissio katsoo, että monivuotisten valvontastrategioiden ansiosta riskitaso maksamishetkellä on 1,9 prosenttia eli alle olennaisuusrajan. Komissio ei myöskään aina yhdy tilintarkastustuomioistuimen arvioon yksittäisistä virheistä ja koheesiomenojen osalta komission arvio virheriskistä on selvästi alle tilintarkastustuomioistuimen arvioiman virhetason. Elpymis- ja palautumistukivälinettä koskevien tilintarkastustuomioistuimen havaintojen komissio katsoo johtuvan erilaisista tulkinnoista ja näkemyseroista.

Tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus ei sisällä tällä kertaa Suomeen kohdistuneita tarkastuksia tai erityisiä Suomea koskevia havaintoja.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

Sopimus Euroopan unionin toiminnasta 287 ja 319 artikla.

Euroopan unionin yleiseen talousarvioon sovellettavien varainhoitosääntöjen artikkelit 260-269.

Tilintarkastustuomioistuin antaa Euroopan parlamentille ja neuvostolle lausuman tilien luotettavuudesta sekä tilien perustana olevien toimien laillisuudesta ja

asianmukaisuudesta. Kunkin varainhoitovuoden päätyttyä tilintarkastustuomioistuin laatii vuosikertomuksen, johon on liitetty toimielinten vastaukset.

Neuvoston määräenemmistöllä antamasta suosituksesta Euroopan parlamentti myöntää komissiolle talousarvion toteuttamista koskevan vastuuvapauden.

Käsittely Euroopan parlamentissa

Asian käsittelystä Euroopan parlamentissa vastaa talousarvion valvontavaliokunta (CONT), jonka laatiman mietinnön pohjalta täysistunto äänestää vastuuvapauden myöntämisestä. Komission vastuuvapauden osalta raportojana toimii Niclas Herbst (EPP).

Euroopan parlamentin aikataulun mukaan talousarvion valvontavaliokunnan äänestykset ovat maalis-huhtikuussa ja täysistuntoäänestys vastuuvapaudesta toukokuussa 2025.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 4.12.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 4.12.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Asialla ei ole suoria taloudellisia vaikutuksia. Tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomuksella pyritään vaikuttamaan EU:n varainkäyttöön ja varainhallintaan.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Euroopan tilintarkastustuomioistuimen vuosikertomus varainhoitovuodelta 2023
(www.eca.europa.eu).

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VVC, Neuvotteleva virkamies Toni Tiala, p. 02955 30361, toni.tiala@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/1039/2024
EU/8/2024

**ECOFIN-neuvosto 10.12.2023,
Bryssel; 8. Finanssipoliitiikan
sääntökehikon toimeenpano:
a) Keskipitkän aikavälin
finanssipoliittis-rakenteelliset
suunnitelmat: Neuvoston suositukset;
b) Liiallisen alijäämän menettelyn mukaiset neuvoston
suositukset**

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 10.12.2024, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Euroopan komissio julkaisi 26.11.2024 osan eurooppalaisen ohjausjakson syyspaketista. Julkaistut osat aloittavat uudistuneiden EU:n finanssipoliittisten sääntöjen ensimmäisen toimeenpanokierroksen. Paketti sisältää komission suositukset neuvoston suosituksiksi keskipitkän aikavälin suunnitelmista ja komission suositukset SEUT 126(7) mukaisiksi neuvoston suosituksiksi liiallisen alijäämien korjaamiseksi.

Komissio esittelee suositusehdotukset joulukuun talous- ja rahoitusasioiden neuvostossa ja asiasta käydään näkemystenvaihto. Suositukset on tarkoitus hyväksyä tammikuun talous- ja rahoitusasioiden neuvoston kokouksessa. Tätä ennen suosituksia käsitellään komiteatasoilla.

Suomen kanta

Suomi ottaa asian tiedoksi

Pääasiallinen sisältö

a) Keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmat: Neuvoston suositukset

Komission suositukset neuvoston suosituksiksi sisältävät arviot keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisista suunnitelmista (ml. Suomi). Kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma on EU:n uudistettujen

finanssipoliittisten sääntöjen mukainen kansallisesti valmistettava EU:lle toimitettava asiakirja, jossa jäsenvaltiot sitoutuvat nettomenopolkuun sekä esittävät uudistuksia ja investointeja. Lisäksi jäsenvaltiot voivat sitoutua uudistusten ja investointien kokonaisuuteen, jonka perusteella suunnitelmaan sisältyvää sopeutuskautta voidaan pidentää neljästä vuodesta enintään seitsemään vuoteen.

Suomi sitoutuu keskipitkän aikavälin suunnitelmassaan nettomenopolkuun eli sallittuun julkisten nettomenojen vuotuisen kasvuvauhtiin neljäksi seuraavaksi vuodeksi (2025–2028). Komissio on arvioinut Suomen suunnitelman myönteisesti eli suunnitelma täyttää uuden finanssipoliittisen sääntökehikon mukaisen vaatimuksen nettomenojen kasvuvauhdille. Näin ollen komissio suosittelee neuvostolle hyväksyttäväksi Suomen suunnitelmassa esitetyn nettomenopolun. Suositusluonnoksessa todetaan, että Suomen pitää varmistaa, että nettomenojen kasvuvauhti ei ylitä suosituksen liitteessä I esitettyjä enimmäisarvoja.

Lisäksi Suomen suunnitelmassa esitetään sitoumus uudistusten ja investointien kokonaisuudeksi, joiden perusteella Suomen sopeutuskautta pidennetään neljästä seitsemään vuoteen. Tämä kokonaisuus muodostuu osista Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmaa (RRP) sekä kahdesta sosiaaliturvauudistuksen osasta (yhden perusturvaetuuden malli sekä viimesijaisen toimeentulotuen uudistus). RRP:n uudistuksista mukana ovat työmarkkinoita koskien Pohjoismainen työvoimapalvelumalli ja työttömyyspäivärahan lisäpäivien poisto ja lisäksi SOTE-uudistus. Investointien osalta on panostukset tutkimukseen, kehittämiseen ja innovaatioihin sekä puhtaaseen siirtymään.

Komissio arvioi, että Suomen suunnitelmaan sisältyvät toimenpiteet täyttävät kriteerit sopeutuskauden pidennyksen perustana. Komissio suosittelee pidennyksen antamista, sisällyttäen arvioon lisätoimia vahvistamaan hyvinvointialueiden taloutta. Tarkemmin komission arviossa todetaan, että suunnitelman uudistukset ja investoinnit tukevat kasvua, resilienssiä sekä julkisen talouden kestävyyttä. Lisäksi todetaan, että ne vastaavat Suomen saamiin maakohtaisiin suosituksiin ja EU:n yhteisiin painopisteisiin.

Komissio on arvioinut kaikkiaan 21 jäsenvaltioiden suunnitelmaa sille toimitetusta 22 suunnitelmasta. Komissio arvioi, että 21 suunnitelmasta 20 täyttää uuden finanssipoliittisen sääntökehikon vaatimukset ja niissä asetetaan uskottava menopolku sen varmistamiseksi, että kunkin jäsenvaltion velkataso lähtee kestävästi laskuun tai pysyy varovaisella tasolla. Myönteinen arvio koskee seuraavia jäsenvaltioita: Kroatia, Kypros, Tšekki, Tanska, Viro, Suomi, Ranska, Irlanti, Kreikka, Italia, Latvia, Luxemburg, Malta, Puola, Portugali, Romania, Slovakia, Slovenia, Espanja ja Ruotsi. Näiden jäsenvaltioiden osalta komissio suosittelee, että neuvosto hyväksyy suunnitelmassa esitetyt nettomenopolut. Alankomaiden tapauksessa komissio ehdottaa, että neuvosto suosittelee kesäkuussa toimitetun teknisen informaation mukaista nettomenopolkua. Komissio arvioi edelleen Unkarin keskipitkän aikavälin suunnitelmaa.

Viidessä 20:stä keskipitkän aikavälin suunnitelmasta, jotka komissio on arvioinut myönteisesti, nettomenopolku perustuu sopeutuskauden pidentämiseen neljästä seitsemään vuoteen. Pidentämisen taustalla on joukko suunnitelmiin sisältyviä uudistus- ja investointisitoumuksia. Kaikissa viidessä tapauksessa komissio arvioi, että niiden suunnitelmiin sisältyvät toimenpiteet täyttävät kriteerit pidennyksen perustana. Tämä koskee Suomen, Ranskan, Italian, Espanjan ja Romanian keskipitkän aikavälin suunnitelmia.

b) Liiallisen alijäämän menettelyn mukaiset neuvoston suositukset

Syyspaketin ensimmäisen osan julkaisussa komissio julkaisi myös SEUT 126(7) artiklan mukaiset suositukset monivuotisille nettomenopoluille liiallisen alijäämän korjaamiseksi kahdeksassa jäsenvaltiossa (Belgia, Ranska, Unkari, Italia, Malta, Puola, Romania ja Slovakia), joihin tällä hetkellä sovelletaan liiallisia alijäämiä koskevaa menettelyä. Ranskan, Italian, Maltan, Puolan, Romanian ja Slovakian korjaavat polut perustuvat nettomenopolkuun, jonka jäsenvaltio on esittänyt keskipitkän aikavälin suunnitelmassaan. Tämä on sopusoinnussa sen kanssa, että uuden finanssipoliittisen säännösten puitteissa korostetaan voimakkaasti kansallista omistajuutta finanssipoliittisista sitoumuksista. Lisäksi suosituksissa todetaan ajankohta liiallisten alijäämien tilanteen päättymiselle, joka vaihtelee maittain. Suosituksessa annetaan myös määräaika tuloksellisten toimien esittämiseksi ja niiden edistymisen seurantataajuus.

Keskipitkän aikavälin suunnitelman puuttuessa tai jos suositusta ei ole, kuten Belgian ja Unkarin tapauksessa, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn suosituksen korjaava polku perustuu komission neljän vuoden viiteuraan, joka on päivitetty uusimpien tietojen perusteella.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

SEUT 121
SEUT 126

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 4.12.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 4.12.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Suomen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisessa suunnitelmassa arvioidaan, että velkasuhde laskee vuosittain keskimäärin 0,5 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen. Suomen nettomenojen kasvu on suunnitelmassa keskimäärin 2,4 prosenttia sopeutuskauden aikana.

Suomi ei saanut SEUT 126(7) mukaista suositusta liiallisen alijäämän korjaamiseksi.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL AND THE EUROPEAN CENTRAL BANK 2025 European Semester: bringing the new economic governance framework to life (COM(2024) 705 final)

Recommendation for a COUNCIL RECOMMENDATION endorsing the national medium-term fiscal-structural plan of Finland (COM(2024) 715 final)

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS neuvotteleva virkamies Antti Kekäläinen, puh. 02955 30386
VM/EUS finanssineuvos Laura Vartia, puh. 02955 30228
VM/EUS finanssiasiantuntija Jonne Lehtimäki, puh. 02955 30522
VM/EUS finanssiasiantuntija Elina Rauvala, puh. 02955 30089
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/1113/2024
EU/8/2024

ECOFIN-neuvosto 10.12.2024, Bryssel; 9. Taloudellinen elpyminen Euroopassa

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 10.12.2024, Bryssel

Eduskuntatunnus

-

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Asiakohdassa saadaan tilannekatsaus elpymis- ja palautumistukivälineen (RRF) toimeenpanoon sekä hyväksytään Belgian, Ruotsin, Slovenian ja Tanskan elpymis- ja palautumissuunnitelmien päivitykset.

Suomen kanta

Suomi ottaa asian tiedoksi.

Elpymisväline oli poikkeuksellinen ja kertaluonteinen ratkaisu, eikä järjestely toimi ennakkotapauksena. Suomi ei hyväksy vastaavan järjestelyn toistamista tai muuttamista pysyväisluonteiseksi.

Valtioneuvosto on antanut eduskunnalle selvityksen E 77/2021 vp kansallisia elpymis- ja palautumissuunnitelmia koskevien täytäntöönpanopäätösten hyväksynnästä neuvostossa. Valtioneuvosto voi hyväksyä neuvoston täytäntöönpanopäätöksellä jäsenvaltioiden kansalliset elpymis- ja palautumissuunnitelmat, jotka sen arvion mukaan täyttävät RRF-asetuksen vaatimukset selvityksessä täsmennetyin tavoin.

Valtiovarainministeriön arvion perusteella voidaan katsoa Belgian, Ruotsin, Slovenian ja Tanskan päivitettyjen elpymis- ja palautumissuunnitelmien täyttävän RRF-asetuksen vaatimukset valtioneuvoston selvityksessä E 77/2021 vp täsmennetyin tavoin.

Pääasiallinen sisältö

Tilannekatsaus

Elpymis- ja palautumistukivälineestä (RRF) on tähän mennessä jaettu rahoitusta 174,7 mrd. euroa avustuksina ja 94,7 mrd. euroa lainoina.

Ruotsi ja Unkari ovat ainoita jäsenvaltioita, jotka eivät olleet lähettäneet yhtäkään maksupyyntöä lokakuun 2024 loppuun mennessä. Eniten maksupyyntöjä lähettäneet jäsenvaltiot olivat Italia (6 lähetettyä maksupyyntöä), Kroatia (5) ja Portugali (5). Lokakuun 2024 loppuun mennessä kaikki jäsenvaltiot olivat päivittäneet suunnitelmiaan ainakin kerran.

Belgian elpymis- ja palautumissuunnitelman päivitys

Belgia toimitti päivitetyn elpymis- ja palautumissuunnitelmansa 25.10.2024 ja komission arvio päivityksestä julkaistiin 20.11.2024. Päivitetyn suunnitelman koko on noin 4,7 mrd. euroa, johon sisältyy noin 4,5 mrd. euroa avustuksena ja 0,2 mrd. euroa lainoina.

Belgian suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklassa määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin.

Päivityksen sisältö

Artiklan 21(1) perusteella Belgia ehdottaa suunnitelmansa päivittämistä 24 toimenpiteen osalta ja lisäksi päivityksen yhteydessä tehdään vähäisiä teknisiä korjauksia.

Belgia on esittänyt, että 2 toimenpiteen täytäntöönpanon kannalta on olemassa parempia vaihtoehtoja toimenpiteen alkuperäisen kunnianhimon saavuttamiseksi. Nämä liittyvät vetyprojekteihin ja T&K-toiminnan kehittämiseen. Lisäksi suunnitelmasta on poistettu yksi välitavoite ja tavoite. Poistetun välitavoitteen sijaan suunnitelmaan on lisätty kolme uutta toimenpidettä liittyen liikenteen digitalisointiin ja latausinfraan ja niiden pohjalta välitavoite ja tavoite. Lisäksi kahden toimenpiteen vaadittua tasoa ja yhden tavoitteen perustasoa on ehdotettu nostettavaksi.

Belgia on lisäksi esittänyt, että 18 toimenpiteen osalta on löydetty parempia vaihtoehtoja täytäntöönpanon hallinnollisen taakan vähentämiseksi. Näiden osalta Belgia on ehdottanut tarpeettoman taustatiedon tai proseduraalisten elementtien poistamista, joidenkin toimenpiteiden tavoitteiden elementtien selkeyttämistä sekä välitavoitteiden tai tavoitteiden kuvausten yksinkertaistamista.

Ruotsin elpymis- ja palautumissuunnitelman päivitys

Ruotsi lähetti objektiivisiin syihin perustuvan suunnitelman päivityksen komission arvioitavaksi 19.9.2024 ja komission arvio julkaistiin 20.11.2024. Ruotsin päivitetyn suunnitelman koko on 3,5 mrd. euroa, joka koostuu kokonaan avustuksista.

Päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklassa määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin. Päivitys on kevyt ja koskee vain muutamia toimenpiteitä.

Päivityksen sisältö

Jakeluvulvoitetta koskeva toimenpide ei ole Ruotsin mukaan enää saavutettavissa polttoaineiden hinnannousun takia, joten se poistetaan suunnitelmasta. Toimenpiteen poistamisen myötä Ruotsi kasvattaa kahden muun toimenpiteen kunnianhimon tasoa. Nämä toimenpiteet liittyvät ympäristöluvutukseen ja koulutukseen.

Kolmen toimenpiteen kohdalla on tunnistettu parempi vaihtoehtoinen toteutustapa, jolla toimenpiteen alkuperäinen kunnianhimo voidaan säilyttää. Toimenpiteet liittyvät teollisuuden ilmastoinvestointeihin, koulutuspaikkoihin sekä julkisen hallinnon digitalisaatioon. Päivityksessä poistetaan osa kyseisten toimenpiteiden tavoitteista ja

lisätään uusia tavoitteita tai muokataan jäljelle jääviä. Yhden ilmastoinvestointeihin liittyvän toimenpiteen kohdalla tehdään muutoksia hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

Lisäksi päivityksessä tehdään teknisiä korjauksia.

Slovenian elpymis- ja palautumissuunnitelman päivitys

Slovenia lähetti objektiivisiin syihin perustuvan suunnitelman päivityksen komission arvioitavaksi 18.10.2024 ja komission arvio julkaistiin 20.11.2024. Päivitetyt suunnitelman koko on noin 2,7 mrd. euroa, josta 1,6 mrd. euroa on avustuksia ja 1,1 mrd. euroa lainoja.

Slovenian suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklassa määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin.

Päivityksen sisältö

Artiklan 21(1) perusteella Slovenia ehdottaa suunnitelmansa päivittämistä 5 toimenpiteen osalta.

Slovenia on pyytänyt yhden tavoitteen siirtämistä myöhemmäksi ja yhden tavoitteen poistamista, koska se ei enää ole saavutettavissa. Poistetusta tavoitteesta vapautuva rahoitus käytetään uusiutuvalla energialla tehtävän lämmityksen toimenpiteen suuruuden kasvattamiseen. Yhden toimenpiteen osalta (digitaalisten taitojen kehittäminen ja vihreän siirtymän tulevaisuuden ammatit) on löydetty parempia keinoja tavoitteiden saavuttamiseksi ja yhden toimenpiteen (työmarkkinoiden negatiivisten rakenteellisten trendien vaikutuksen vähentäminen) on löydetty hallinnollisten kustannusten kannalta parempia keinoja saavuttaa tavoitteet.

Tanskan elpymis- ja palautumissuunnitelman päivitys

Tanska lähetti objektiivisiin syihin perustuvan suunnitelman päivityksen komission arvioitavaksi 22.10.2024 ja komission arvio julkaistiin 18.11.2024. Päivitetyt suunnitelman koko on noin 1,8 mrd. euroa, joka koostuu kokonaan avustuksista 1,6 mrd. euroa ja loput kansallista rahoitusta.

Tanskan suunnitelman päivitys perustuu RRF-asetuksen 21(1) artiklassa määriteltyihin objektiivisiin olosuhteisiin. Lisäksi päivityksessä tehdään teknisiä korjauksia.

Päivityksen sisältö

Artiklan 21(1) perusteella Tanska ehdottaa suunnitelmansa päivittämistä 20 toimenpiteen osalta.

Tanska on pyytänyt yhden tavoitteen poistamista suunnitelmasta, koska se ei enää ole saavutettavissa vähäisestä markkinakysynnästä johtuen. Tämä toimenpide koski REPowerEU-lukuun sisältyvää investointia hiilen talteen otosta ja varastoinnista. Investointi korvattaisiin suunnitelmassa yhdellä uudella uudistuksella, minkä lisäksi kahta toimenpidettä täydennettäisiin. Uusi uudistus koskee kestävästä tieliikennettä, erityisesti ajoneuvojen rekisteröintiä ja sähköautojen lataamisen verotusta.

Lisäksi Tanska on esittänyt, että neljän toimenpiteen tavoitteet on enää osittain saavutettavissa johtuen korkeasta inflaatiossa ja markkinakysynnän puutteesta. Tanska on myös esittänyt, että kolmessa toimenpiteessä on olemassa täytäntöönpanon kannalta parempia vaihtoehtoja toimenpiteen alkuperäisen kunnianhimon saavuttamiseksi. Tanska

on lisäksi esittänyt, että 9 toimenpiteen osalta on löydetty parempia vaihtoehtoja täytäntöönpanon hallinnollisen taakan vähentämiseksi.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

Komissio on säännöllisesti Euroopan parlamentin kuultavana elpymis- ja palautumistukivälineen toimeenpanosta.

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta, 4.12.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 4.12.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Suomi lähetti toisen maksupyynnönsä komissiolle 11.10.2024. Maksupyynnön perusteena on 23 saavutettua välitavoitetta ja 4 saavutettua tavoitetta. Maksupyynnön kokonaissuuruus on nettona noin 378 miljoonaa euroa ja komissiolla on pääsääntöisesti kaksi kuukautta aikaa tehdä arvionsa.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Ehdotus NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS Belgian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 13 päivänä heinäkuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen (EU) (ST 10161/21 INIT; ST 10161/21 ADD 1) muuttamisesta

Ehdotus NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS Ruotsin elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 4 päivänä toukokuuta 2022 annetun täytäntöönpanopäätöksen (EU) (ST 7772/22 INIT; ST 7772/22 ADD 1) muuttamisesta

Ehdotus NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS Slovenian elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 28 päivänä heinäkuuta 2021 annetun täytäntöönpanopäätöksen (EU) (ST 10612/21; ST 10612/21 ADD 1) muuttamisesta

Ehdotus NEUVOSTON TÄYTÄNTÖÖNPANOPÄÄTÖS Tanskan elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä X päivänä Xkuuta 202X annetun täytäntöönpanopäätöksen (EU) (-) muuttamisesta

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/EUS, finanssineuvos Laura Vartia, p. +358 295 530 228
VM/EUS, finanssineuvos Susanna Ikonen, p. +358 295 530 049
VM/EUS, finanssiasiantuntija Elina Rauvala, p. +358 295 530 089
VM/EUS, finanssiasiantuntija Jonne Lehtimäki, p. +358 295 530 522
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/149/2024
EU/8/2024

26.11.2024

ECOFIN-neuvosto 10.12.2024, Bryssel; 10. Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen talous- ja rahoitusvaikutukset

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 10.12.2024, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Talous- ja rahoitusasioiden neuvoston (ECOFIN) kokouksessa on tarkoitus keskustella Venäjän hyökkäyssodan talous- ja rahoitusvaikutuksista EU:ssa ja sen jäsenvaltioissa.

Asiaa on käsitelty säännöllisesti talous- ja rahoitusasioiden neuvoston kokouksissa Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen alkamisen jälkeen.

Ecofin-neuvostossa 10.12.2024 komissio antanee tilannekatsauksen.

Suomen kanta

Suomi korostaa, että EU:n vahvaa poliittista, taloudellista ja sotilaallista tukea Ukrainalle sekä materiaaliapua ja humanitaarista apua Ukrainaan tulee jatkaa ja lisätä. (UTP 41/2023 vp). Valtioneuvosto sitoutuu voimakkaasti tukemaan Ukrainaa ja sen jälleenrakentamista (E 17/2023 vp, U 36/2023 vp).

Suomen kantoja liittyen Ukrainan tukivälineeseen on määritelty valtioneuvoston selvityksissä E 17/2023 vp. ja U 36/2023 vp., Venäjään kohdistettuihin pakotteisiin selvityksissä UTPJ 59/2022 vp. ja UTPJ 2/2024 vp. sekä UTPJ 17/2024 vp., Venäjän pysäytettyihin varoihin selvityksissä UTP 54/2023 vp. ja UTP 12/2024 vp., Ukrainan rahoitukseen tulevaan MFF-kehykseen liittyen selvityksessä E 31/2024 vp., lainayhteistyömekanismiin ja MFA-lainaan selvityksessä E 56/2024 vp. sekä pakoteregiiimin muuttamiseen UTP-jatkokirjeessä UTPJ 31/2024.

Valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen selonteon mukaisesti Suomi pitää tärkeänä, että EU:ssa ja G7:ssä löydetään ratkaisu Venäjän jäädytettyjen varojen hyödyntämisestä Ukrainan tukemiseksi kansainvälisen oikeuden mukaisella tavalla. Suomi edistää aktiivisesti asian jatkotyöstöä niin EU:n kuin muidenkin kansainvälisten kumppanien kanssa.

Suomi pitää tärkeänä, että EU:n lisäksi nyt perustettavaan Ukrainan lainoja koskevaan yhteistyömekanismiin osallistuisi kumppanimaita erityisesti G7-ryhmästä. (E 56/2024 vp.)

Suomi suhtautuu avoimesti erilaisiin vaihtoehtoihin rajoittavien toimenpiteiden uusimissyklin pidentämisestä. Suomi kuitenkin ensisijaisesti kannattaa ulkoasiainedustajan ja komission nyt esittämää mallia. (UTP-kirje 4.10.2024)

Suomi pitää tärkeänä, että EU jatkaa vahvaa, tehokasta ja yhtenäistä vastaamista Venäjän sotilaalliseen hyökkäykseen Ukrainaan. EU:n tulee edelleen johdonmukaisesti lisätä pakotteita Venäjää kohtaan Venäjän aggression jatkuessa. Suomi pitää tärkeänä pakotteiden tehokasta toimeenpanoa ja pakotteiden kiertämisen estämistä. (UTPJ 2/2024 vp.)

Pääasiallinen sisältö

Venäjän keskuspankin pysäytettyjen varojen ylimääräisten tuottojen käyttö

G7-maat saavuttivat kesäkuussa 2024 sovun 50 miljardin dollarin ERA-aloitteesta (*Extraordinary Revenue Acceleration*) Ukrainan tukemiseksi. Maat sopivat antavansa ERA-aloitteen puitteissa Ukrainalle lainamuotoista tukea, joka maksettaisiin takaisin Venäjän keskuspankin pysäytettyjen varojen tuotoilla. Tätä varten EU perusti Ukrainan lainoja koskevan 45 miljardin euron (noin 50 miljardia dollaria) yhteistyömekanismin (*Ukraine Loan Cooperation Mechanism*), jonka kautta pysäytettyjen varojen tuottoja kanavoitaisiin ERA-aloitteen mukaisten lainojen lyhennyksiin ja kuluihin lainapääoman suhteessa. Pysäytettyjen varojen tuottoja käytetään lainojen takaisinmaksuun, kunnes Venäjältä saadaan korvauksia sen Ukrainalle aiheuttamista tuhoista. Yhteistyömekanismia koskeva asetusta astui voimaan 29.10.2024.

G7-maista USA, Kanada, Britannia ja Japani julkaisivat yhteensä noin 27 miljardin euron rahoitussitoumuksensa ennen 25.10.2024 pidettyä G7-kokousta. Erityisesti USA:n antama 20 miljardin dollarin sitoumus oli odotettua suurempi. USA on ilmaissut halunsa sitoa puolet summasta puolustushankintoihin, mutta se vaatii kongressin hyväksynnän. Tuen kokonaismäärään sillä ei ole kuitenkaan vaikutusta, kongressin hyväksyntä koskee vain korvamerkintää. USA:n tuki kanavoidaan Maailmanpankin erillisrahaston kautta siltä osin kuin se ei koske sotilashankintoja. Lainasopimus USA:n ja Ukrainan välillä on tarkoitus laatia joulukuun alussa.

EU saavutti lokakuussa sovun Ukrainalle myönnettävästä makrotaloudellisesta rahoitusavusta (Macro-Financial Assistance, MFA), joka muodostaa EU:n osuuden ERA-aloitteesta. MFA-laina rahoitetaan EU:n lainanotolla eikä se vaadi erillisiä jäsenmaiden takauksia. Yhdysvaltojen odotettua suurempi rahoitussitoumus pienensi EU:n osuutta noin 18 miljardiin euroon EU-maiden saavuttaman sovun 35 miljardin euron alkuperäisestä enimmäismäärästä. EU:n MFA-lainamuotoinen tuki voidaan maksaa Ukrainalle vuoden 2025 loppuun mennessä. Uusi lainayhteistyömekanismi ja MFA-laina täydentävät Ukrainalle vuonna 2025 annettavaa rahoitustukea.

Samaan asiakokonaisuuteen liittyy myös ehdotus pakoteregiimin uusintasyklin muuttamisesta siltä osin kuin se koskee Venäjän keskuspankin pysäytettyjä varoja. Uusintasykli pidennettäisiin nykyisestä kuudesta kuukaudesta 36 kuukauden sykliin. Ecofin-neuvostossa 5.11.2024 useat jäsenvaltiot muistuttivat, että EU:n pakoteregiimin uusintasykliä tulisi muuttaa.

Toistaiseksi viimeisin 14. pakotepaketti Venäjän epävakauttaviin toimiin vastaamiseksi hyväksyttiin 24.6.2024.

Ukrainan tukivälineen toimeenpano

Neuvosto hyväksyi 14.5.2024 täytäntöönpanopäätöksen, jolla hyväksyttiin komission myönteinen arvio Ukraina-suunnitelmasta. Hyväksymisen jälkeen voitiin edetä Ukrainan tukivälineen maksatuksiin. Komissio on tähän mennessä maksanut Ukrainan tukivälineestä 12,2 miljardia euroa Ukrainalle. Komissio on antanut myönteisen arvion seuraavan yhdeksän askeleen toimeenpanosta. Neuvoston työryhmä hyväksyi 21.11.2024 asiasta täytäntöönpanopäätösehdotuksen, joka on määrä hyväksyä lopullisesti joulukuun alkupuolella. Tämän jälkeen Ukrainalle voidaan maksaa seuraava tukierä (4,1 mrd. euroa) ennen vuoden loppua.

Ukrainan tukivälineen pilariin II kuuluvan Ukrainan investointikehyksen (UIF) alla allekirjoitettiin ensimmäiset 1,4 mrd. euron sopimukset kumppanipankkien kanssa houkuttelemaan lisää yksityisen sektorin investointeja Ukrainaan. UIF:n puitteissa on avattu ensimmäinen avoin haku. Se tulee olemaan avoin ainakin vuoden ajan eikä siinä ole sektorikohtaisia kategorioita.

Euroopan rauhanrahasto

Ulkoasianneuvosto päätti 18.3.2024 perustaa Ukrainan avustusrahaston (UAF) Euroopan rauhanrahaston (EPF) yhteyteen ja korottaa rauhanrahaston rahoituskattoon 5 mrd. eurolla, joka varataan Ukrainalle. Samansuuruisia vuotuisia korotuksia voitaisiin jatkaa aina vuoteen 2027 saakka neuvoston poliittisella ohjauksella, eli yhteensä 20 mrd. euroa ulkosuhdehallinnon alkuperäisen ehdotuksen mukaan. Euroopan rauhanrahaston EPF:n kautta annettava tuki Ukrainalle on jumiutunut, pääasiassa Unkarin vastustuksen vuoksi.

Euroopan ulkoasianhallinto on 4.10.2024 esittänyt vapaaehtoiseen rahoitusosuuteen (*voluntary financial contributions*, "VFC") perustuvaa järjestelyä jumiutuneen tilanteen kiertämiseksi. EU:n ulkosuhdehallinnon esittämän järjestelyn ajatuksena on, että EU-jäsenmaat antaisivat jokainen yksitellen vapaaehtoisen rahoitusosuuden Ukrainalle. Suomella ei ole vielä virallista kantaa asiaan. Johtuen eräiden suurten maiden vastustuksesta ei asiaa ole viime aikoina käsitelty.

Pysäytettyjen varojen tuotoista UAF/EPF:lle ohjattavat varat eivät kuulu EPF:n tavallisen palautus/korvausmekanismin piiriin, vaan ne menevät suoraan aseelliseen tukeen. Pysäytetyistä varoista kertyviä tuottoja, joita on EU neuvoston 21.5.2024 päätöksen mukaan ohjattu EPF:n kautta 90 % (pääöstä on sittemmin muutettu siten, että prosentti jatkossa on 5 % kts. yllä) on tehty päätös 1,4 mrd. euron osalta. Toinen erä eli n. 2 mrd. euroa on tulossa vasta maaliskuussa 2025 käyttöön. Suomi on ilmoittanut halukkuutensa olla toimeenpanijamaa toisessa erässä.

IMF:n tukiohjelma ja Ukrainan rahoitustarpeet

IMF toteutti marraskuun puolivälissä Ukrainan tukiohjelman (*Extended Fund Facility Arrangement for Ukraine*, EFF) kuudennen väliarvion. IMF ja Ukrainan viranomaiset pääsivät arviosta yhteisymmärrykseen, jonka IMF:n johtokunta vielä vahvistaa lähiviikkoina. Nyt käsitellyssä oleva maksuerä on 1,1 mrd. Yhdysvaltain dollaria (USD) ja se kanavoidaan budjettitukena. IMF:n ohjelmasta on tämän erän jälkeen maksettu 9,8 mrd. USD (kokonaisuus 48 kk ja 15,5 mrd. USD hyväksytty maaliskuussa 2023). Ohjelman tavoitteena on tukea Ukrainan talouden elpymistä, vahvistaa hallintoa ja instituutioita sekä edistää pitkällä tähtäimellä kasvua huomioiden myös jälleenrakennuksen sekä Ukrainan EU-jäsenyyden tavoitteet

IMF:n arvio on, että ohjelma etenee hyvin, Ukrainan talous on yhä resilientti ja ohjelman tavoitteet on saavutettu huolimatta haastavasta tilanteesta, joskin tilanne ja näkymät ovat haastavat. Ukrainan näkymät ovat poikkeuksellisen epävakait, mutta IMF:llä ja Ukrainalla on yhteinen käsitys politiikkatoimista ja uudistuksista, joilla turvataan makrovakautta sodan yhä jatkuessa. Sodan jatkuessa tulee uusia rahoitustarpeita ja -kohteita, mikä vaatii niin laaja-alaista ulkopuolista taloudellista tukea kuin Ukrainan omaa vahvaa sitoutumista tavoitteiden saavuttamiseksi. Ukrainan omia prioriteetteja ovat rauhanaloitteen (rauhansuunnitelma ja voitonsuunnitelma) edistäminen sekä lännen tuen kestävyys takaaminen (erityisesti puolustusmateriaali).

Ulkopuolinen tuki on ollut kriittistä Ukrainalle niin sotatoimissa kuin sen taloudessa ja rahoitusvakauden ylläpitämisessä. Talous kasvoi alkuvuodesta, mutta kasvun ennakoitaan heikentyvän toisella vuosipuoliskolla johtuen etenkin iskuista energiainfrastruktuuriin ja sodan vaikutuksista yleiseen luottamukseen. Ukrainan talouden (BKT) odotetaan kasvavan tänä vuonna IMF:n arvion mukaan 4 prosenttia ja ensi vuonna 2,5-3 prosenttia. Inflaatio nousi lokakuussa 9,7 prosenttiin, mutta sen katsotaan olevan kuitenkin hyvin ankkuroitu (IMF).

IMF:n uudet arviot perustuvat myös siihen, että sota jatkuu ainakin ensi vuoden, mahdollisesti pidempäänkin. Johtuen kasvaneesta ja yhä kasvavasta epävarmuudesta, sodan pitkittymisestä sekä mittavista haasteista, joita Ukraina kohtaa liittyen niin talouden yleiseen mielialaan, kasvavaan maastamuuttoon, energiaan, vientiin ja suurimpana puolustusmenoihin, voi IMF-ohjelman aikainen rahoitusvaje kokonaisuudessaan nousta. Ukrainan tarvitsee kyetä mobilisoimaan merkittävästi lisärahaa sen budjettitarpeisiin kuin myös pidemmän aikavälin elpymis- ja jälleenrakennusprioriteetteihin. IMF arvioi Ukrainan rahoitussektorin olevan vakaa ja likvidi.

Ukrainan suurimpana taloudellisena haasteena ovat varojen riittävyys ja tähän liittyen kansainvälisen tuen maksatusten haasteet, sekä sodan pitkittyessä myös tarpeiden kasvaminen, tällä hetkellä erityisesti puolustuksen ja energiasektorin (kaksi kolmasosaa Ukrainan energijärjestelmästä on joko vaurioitunut, tuhottu tai vallattu) tarpeet. Ukrainan budjetista tällä hetkellä noin 26 % (vajaa 54 mrd. USD) menee puolustusmenoihin. Suunnitellun maksuaikataulun mukaiset tukierät kansainvälisiltä kumppaneilta ovat kriittisiä Ukrainalle, jotta maan makrotaloudellinen vakaus säilyy ja se voi vahvistaa finanssi- ja velkakestävyytään sekä panostaa institutionaaliin uudistuksiin.

Elokuussa Ukrainan ja sen velkojen välille saatu yhteisymmärrys n. 23 mrd. USD:n arvosta velkojen uudelleenjärjestelystä toi tarvittua helpotusta ja lisäsi käytettävissä olevia varoja Ukrainan akuutteihin tarpeisiin. Jotta Ukrainan olisi mahdollista saada rahoitusta kansainvälisiltä rahoitusmarkkinoilta, vaatii se velkakestävyys turvaamisen ohella käytännössä sodan loppumisen. IMF:n arvion mukaan huomio on siirtymässä uudelleenjärjestelyissä nyt muihin ulkoisiin kaupallisiin saataviin. Samoin Ukrainan valuuttakurssin tulee jatkossakin toimia "iskunvaimentimena" tukemassa talouden (ulkoista) vakauttamista.

Ensi vuoden osalta Ukrainan rahoitustarve on toistaiseksi isoin osin kattamatta ja sodan aktiivisen vaiheen jatkuessa tukitarpeet samalla kasvussa. Ukrainan ensi vuoden budjetti on hyväksytty ja sen vaje on noin 38 mrd. USD, joka täytyy kattaa niin ulkoisella tuella kuin Ukrainan omilla toimillakin, mm. hryvniaa devalvoimalla. Ulkoisen rahoituksen tarve ja määrä on pysynyt suunnilleen samana viime vuodet (n. 40 mrd. USD).

Maailmanpankin keväinen arvio Ukrainan jälleenrakennuksen kustannuksista on 486 mrd. USD seuraavan kymmenen vuoden aikana. Ukrainan oma arvio on kaksinkertainen tästä. Jälleenrakennuksen rahoitustarve tulee kasvamaan sodan jatkuessa, vaikka

jälleenrakennusta jo osittain tehdäänkin, mutta samalla esimerkiksi energiainfrastruktuuriin kohdistuvat iskut saattavat vaikuttaa kuluihin useammankin kerran.

Ukraina kohtaa nyt jatkuvan tarpeen uudistaa talouttaan ja prosessejaan. Ukrainan talouden suunnittelussa on huomioitava erityisesti rahoituksen haasteet ja rajoitteet sekä velkakestävyys turvaaminen ja se, miten kotimaista varojenkeruuta, erityisesti verotusta, voidaan tehostaa sekä vahvistaa oikeuslaitoksen ja korruption vastaisten toimijoiden itsenäisyyttä. Ukrainalle olisi tärkeää, joskin tässä tilanteessa haastavaa, pystyä pitämään yllä jonkinlaista puskuria kriittisten menojen varalle, tähän auttaisi mm. verokannon tehostaminen.

Ukrainan reaality

Ukrainan teollisuustuotanto on ollut alamaissa vuodesta 2022 alkaen, metalliteollisuuden kasvu on kuitenkin kiihtynyt vuonna 2024. Maatalouden osalta kuivuus on heikentänyt satoa vuonna 2024 ja viljojen hinnat ovat yhä alamaissa. Ukrainan vienti nojaa edelleen maatalouteen ja Mustanmeren kauppaväylään. Ukrainan IT-sektori on harvinainen valopilkku Ukrainan taloudessa. Vuonna 2023 IT-ala nousi toiseksi suurimmaksi vientialaksi maatalouden jälkeen (13,2 % koko viennistä).

Tuleva talvi määrittää energiasektorin ja talouden kestävyys. Kansainvälisen energijärjestön IEA:n mukaan 70 % Ukrainan energian tuotannosta on joko miehityksen alaisena tai tuhattu pommituksissa verrattuna hyökkäyssotaa edeltävään aikaan. EU:n E-Entso sähkönjakelujärjestelmään integroinnin myötä Ukrainasta on tullut sähkön nettotuojia, kun vielä vuoden alussa Ukraina vei sähköä EU-alueelle. Ukraina ja EU ovat sopineet lisäävänsä sähköntuonnin kapasiteettia EU alueelta.

Yrityssektorilla tunnelmat ovat elpyneet hieman pahimpien sähkökatkojen väistyttyä. Tasaisempi tilanne omassa sähköntuotannossa, kestävämpi virta ulkomaisessa ja elpynyt kuluttajakysyntä ovat nostaneet yritysten odotuksia syksyllä. Kiihtynyt inflaatio ja erityisesti korkeampi polttoaineiden hinta verotuksen nostosta johtuen sekä pula työvoimasta huolettavat yrityksiä.

Työvoimapula on suurimpia pullonkauloja sekä sotatoimille että talouden kehitykselle. Kyselytutkimusten mukaan työttömyys on lokakuussa 15,3 %. Ukrainan hallitus on ehdottanut työpakkoa. Palkat ovat lähteneet huimaan kasvuun vuonna 2023, kun vähenevää reservia houkutelaa töihin. Uuden liikekannallepanon tavoitteena on puoli miljoonaa kutsuttua. Työvoimapula kasvattaa jännitteitä siviilipuolen ja armeijan tarpeiden välillä. Vähittäiskauppa on elpynyt tulojen kasvaessa. Sähkökatkojen esiintyvyys vaikuttaa kuitenkin kuluttajien luottamukseen.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö
EU-ministerivaliokunta 4.12.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 4.12.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

Ukrainan lainayhteistyömekanismilla ja MFA-lainalla ei ole suoria, välittömiä kansallisia budjettivaikutuksia. Jos Ukrainan takaisinmaksuissa ilmenisi pitkäkestoisia ongelmia, kattaisi EU viime kädessä rahoitusavun takaisinmaksuun liittyvät vastuut. Tällöin jäsenvaltiot vastaisivat EU-budjetin kautta lainan takaisinmaksusta sen hetkisten maksuosuuksiensa mukaisesti. Suomen suhteellinen maksuosuus EU-budjettiin on vuonna 2024 noin 1,69 prosenttia. Suomen laskennallinen enimmäisvastuu Ukrainalle annettavasta enintään 35 miljardin euron MFA-lainasta olisi siten noin 590 miljoonaa euroa laskettuna Suomen BKTL-osuudella. Jos MFA-lainan määrä jää tällä hetkellä ilmoitettujen sitoumusten mukaisesti noin 18,1 miljardiin euroon, Suomen enimmäisvastuu olisi noin 305 miljoonaa euroa. Tätä luottoriskiä voitaisiin kuitenkin hallita osittain myös monipuolistetulla varainhankinnalla.

Monivuotisen rahoituskehyksen välitarkistuksesta 1.2.2024 saavutetun sovun yhteydessä Ukrainan tukivälineen suuruudeksi määriteltiin 50 miljardia euroa käypinä hintoina. Tuki koostuu avustuksista (17 miljardia euroa) ja lainoista (33 miljardia euroa). Suomen maksuosuus Ukrainan tukivälineen 17 miljardin euron avustusmuotoisesta tuesta on arviolta 276 miljoonaa euroa vuosina 2024–2027. Suomen ensisijainen vastuu 33 miljardin euron lainamuotoisesta rahoitustuesta on noin 535 miljoonaa euroa samalla ajanjaksolla. Ukrainan tukivälineen kautta tuetaan vuosina 2024–2027 Ukrainan lyhyen aikavälin rahoitustarpeita, keskipitkän aikavälin jälleenrakentamista ja Ukrainan EU-lähentymiseen liittyviä uudistuksia.

EU, sen jäsenvaltiot ja eurooppalaiset julkisomisteiset rahoituslaitokset (erityisesti Euroopan investointipankki ja Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki) ovat komission mukaan yhdessä myöntäneet yli 118 miljardia euroa avustuksina ja lainoina, joilla on tuettu Ukrainan sotatoimia ja taloutta, autettu ylläpitämään peruspalveluja ja tarjottu varhaista jälleenrakentamista, humanitaarista apua ja apua sotaa pakeneville.

Suomi on tukenut Ukrainaa hyökkäyssodan alusta noin 3,2 miljardilla eurolla, josta puolustusmateriaalin osuus on 2,3 mrd. euroa. Tuki koostuu kehitysyhteistyön varoista, ml. humanitaarinen apu, materiaalituesta ja puolustusmateriaalituesta. Tukea kanavoidaan niin kahdenvälisesti kuin EU:n ja kansainvälisten rahoituslaitosten kautta.

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

Asiakohtaan ei ole jaettu tausta-asiakirjaa.

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/KVR finanssineuvos Jouni Sinivuori, + 358 295 530 463
VM/EUS finanssineuvos Laura Vartia, +358 295 530 228
VM/RMO finanssineuvos Markku Puumalainen, +358 295 530 206
VM/KVR erityisasiantuntija Outi Jurkkola, + 358 295 530 479
VM/BO budjettineuvos Johanna von Knorring-Rosenlew, + 358 295 530 232
VM/KO neuvotteleva virkamies Jussi Huopaniemi, +358 295 530 257
VM/EUS vanhempi finanssisihteeri Soila Järvenpää, + 358 295 530 161
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/127/2024
EU/8/2024

Valtiovarainministeriö

Perusmuistio

EU/292/2024-VM-17

Maisala Tiina

27.11.2024

ECOFIN-neuvosto 10.12.2024 Bryssel; 11. Ecofin-neuvoston raportti veroasioista Eurooppa- neuvostolle

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 10.12.2024, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvostossa hyväksytään Eurooppa-neuvostolle menevä raportti, joka koskee veroasioissa Unkarin Pj-kaudella tehtyä työtä ja saavutettua edistystä.

Raportti on tarkoitus hyväksyä A-kohtana Ecofin-neuvostossa.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä raportin.

Pääasiallinen sisältö

Neuvosto (Ecofin) raportoi Eurooppa-neuvostolle veroasioista puolivuositain.

Raportissa kuvataan Unkarin puheenjohtajakaudella käsiteltyjä veroasioita ja niissä saavutettua edistystä yritysverotuksen, arvonlisäverotuksen, energiaverotuksen, hallinnollisen yhteistyön aloilla sekä verotuksen alan koordinaatiossa.

Raportista päästiin yksimielisyyteen veroasioiden korkean tason työryhmässä 27.11.2024 ja se etenee A-asiana Ecofin-neuvostoon.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö

EU-ministerivaliokunta 4.12.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 4.12.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

WK 14260/2024 rev.1

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VO, finanssineuvos Tiina Maisala, p. 02955 30469
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/292/2024

EU/8/2024

ECOFIN-neuvosto 10.12.2024 Bryssel; 12. Päätelmät Yritysverotuksen käytännesääntötyöryhmässä saavutetusta edistyksestä

Kokous

Talous- ja rahoitusasioiden neuvosto (ECOFIN) 10.12.2024, Bryssel

Eduskuntatunnus

Käsittelyvaihe ja jatkokäsittelyn aikataulu

Neuvostossa hyväksytään Yritysverotuksen käytännesääntötyöryhmän (Code of Conduct Group for Business Taxation) raportti ryhmän työskentelystä vuoden 2024 toisen puoliskon osalta sekä jatkotyötä ohjaavat neuvoston päätelmät.

Raportti ja päätelmät käsiteltiin käytännesääntötyöryhmässä 20.11.2024. Ne on tarkoitus hyväksyä A-kohtana Ecofin-neuvostossa.

Suomen kanta

Suomi voi hyväksyä neuvoston päätelmät sekä raportin.

Suomi jatkaa työtä veronkierron ja harmaan talouden torjumiseksi. Hallitus seuraa kansainvälisiä verohankkeita ja vaikuttaa aktiivisesti verotuksen kansainvälisen kehitykseen.

Pääasiallinen sisältö

Yritysverotuksen käytännesääntöryhmän (Code of Conduct Group for Business Taxation) tehtävänä on tarkastella jäsenvaltioiden yritysverojärjestelmiä ja arvioida, onko joitakin niihin sisältyviä toimia katsottava haitalliseksi verokilpailuksi. Haitalliseksi katsotaan toimi, joka tiettyjen käytännesäännöissä määriteltyjen kriteerien mukaisesti arvioidaan kohtuuttomasti vaikuttavan yritystoiminnan sisäisiin sijoittumispäätöksiin yhteisössä esimerkiksi siksi, että toimi on suunnattu ainoastaan ulkomaisille yrityksille ja se takaa

näille yrityksille edullisemman verokohtelun kuin mihin kyseisen jäsenvaltion yleisen yritysverojärjestelmän soveltaminen johtaisi. Käytännesäännöt eivät ole sitova EU-oikeudellinen instrumentti, mutta jäsenvaltiot ovat sitoutuneet sen noudattamiseen poliittisesti. Käytännesääntöryhmä aloitti myös vuonna 2016 työn yhteisen EU-listan muodostamiseksi yhteistyöhaluttomista kolmansista valtioista verotuksen alalla.

Käytännesääntöryhmä toimittaa Ecofin-neuvostolle raportin työstään aina puolivuositain.

EU:n oikeuden mukainen oikeusperusta/päätöksentekomenettely

-

Käsittely Euroopan parlamentissa

-

Kansallinen valmistelu

Valtiovarainministeriö

EU-ministerivaliokunta 4.12.2024

Eduskuntakäsittely

Suuri valiokunta 4.12.2024

Kansallinen lainsäädäntö, ml. Ahvenanmaan asema

-

Taloudelliset vaikutukset

-

Muut asian käsittelyyn vaikuttavat tekijät

-

Asiakirjat

WK 14772/2024

WK 14377/2024

Laatijan ja muiden käsittelijöiden yhteystiedot

VM/VO, finanssineuvos Tiina Maisala, p. 02955 30469
etunimi.sukunimi@gov.fi

VAHVA-tunnus

EU/292/2024

EU/8/2024

Euroryhmän kokous 9.12.2024

Euroryhmän kokouksissa 9.12.2024 käsitellään seuraavia asioita:

Laajennettu kokoonpano

1. Vuoropuhelu Yhdistyneen kuningaskunnan valtiovarainministeri Rachel Reevesin kanssa

Ainoa varsinainen asiakohta euroryhmän laajennetun kokoonpanon asialistalla on vuoropuhelu Yhdistyneen kuningaskunnan valtiovarainministeri Rachel Reevesin kanssa. Valtiovarainministeri Reevesin odotetaan kertovan kesällä virkaan astuneen vasemmistohallituksen ensimmäisestä budjettiesityksestä sekä hallituksen aikeesta lähentää UK:n ja EU:n suhdetta. Budjettiesitys on herättänyt runsasta keskustelua veronkiristyksillään ja menolisäyksillään. EU-suhteen lähentämisen osalta hallitus on painottanut, ettei se pyri kumoamaan UK:n EU-eroa eli Brexitiä.

2. Muut asiat

-

Euroryhmä

1. Seuraavan komission talouspoliittiset suuntaviivat

Euroryhmä keskustelee seuraavan komission talouspolitiikan painopisteistä. Von der Leyenin poliittisten suuntaviivojen ja uusille komissaareille suunnattujen missiokirjeiden perusteella kilpailukyky on talouspolitiikan keskiössä. Kilpailukykyyn liittyy keskeisesti investointien houkuttelu, jossa muun muassa pääomamarkkinaunionin kehittäminen on olennaisessa roolissa. Muita kilpailukykyyn linkittyviä teemoja ovat esimerkiksi kilpailulainsäädännön päivitys, teollisuuspoliittiset aloitteet sekä sääntelyn yksinkertaistaminen. On odotettavissa, että huhtikuussa 2024 julkaistu Lettan raportti sekä syyskuussa 2024 julkaistu Draghin raportti vaikuttavat tulevaan

talouspolitiikkaan. Raportit peräänkuuluttavat muun muassa sisämarkkinoiden integraatiota sekä aktiivisempaa teollisuuspolitiikkaa.

Myös EU:n elpymisvälineen toimeenpanon onnistunut loppuunsaattaminen sille asetetun määräajan puitteissa sekä uudistetun finanssipolitiikan sääntökehikon tehokas ja johdonmukainen toimeenpano ovat keskeisiä talouspolitiikan painopisteitä. Kauppapolitiikan saralla korostuu geopolitiikka, ja kokonaisuutta tarkastellaan taloudellisen turvallisuuden, kaupan avoimuuden sekä kumppanuuksien näkökulmista. Tulevan rahoituskehyskauden osalta suuntaviivoissa kaavaillaan kehykseen kuuluvien ohjelmien lukumäärän pienentämistä, peräänkuulutetaan edelleen uusia omia varoja ja mainitaan selkeästi kaksi suurempaa rahastokokonaisuutta: Euroopan kilpailukykyrahasto sekä Euroopan puolustusrahasto.

2. Makrotaloudellinen kehitys ja politiikkakoordinointi euroalueella, ml. IMF Artikla IV missio

Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) esittelee marraskuussa tehdyn euroaluetta koskevan artiklan IV mukaisen konsultaationsa tuloksia. IMF:n odotetaan arvioivan euroalueen talouskehitystä, rahapolitiikan viritystä, julkisen talouden kestävyyttä sekä huhtikuussa 2024 voimaan tullutta finanssipolitiikan sääntöjen uudistusta. Konsultaation tulokset eivät vielä ole tiedossa.

Euroalueen talous on elpymässä loppuvuonna 2024 hitaan kasvun vaiheen jälkeen, kun inflaation hidastuminen ja korkojen lasku kasvattavat reaalitylöjä. Elpymisen odotetaan jatkuvan vuonna 2025. Näkymiä varjostavat kuitenkin geopolitiittiset jännitteet ja odotettavissa olevat USA:n kauppapolitiittiset toimet.

3. Alustavat talousarviosuunnitelmat ja euroalueen budjettitilanne sekä näkymät

Euroryhmässä käydään keskustelu euroalueen jäsenvaltioiden alustavista talousarviosuunnitelmista vuodelle 2025. Komissio julkaisi arvionsa alustavista talousarviosuunnitelmista osana syyspakettiaan 26.11.2024. Komissio arvioi kahdeksan jäsenvaltion suunnitelmien olevan täysin linjassa ja seitsemän jäsenvaltion osittain linjassa neuvoston antamien suositusten kanssa. Yhden jäsenvaltion tapauksessa on olemassa riski, että neuvoston suosituksia ei noudateta ja lisäksi yhden ei arvioida noudattavan suositusta. Suomi kuuluu niihin jäsenvaltioihin, joiden alustava talousarviosuunnitelma ei ole komission arvion mukaan täysin linjassa neuvoston hyväksymän suosituksen kanssa. Suomen kohdalla tämä johtuu siitä, että kansallisesti rahoitettujen nettomenojen kasvun ennustetaan ylittävän suosituksessa määritellyn tason.

Komission arvion mukaan euroalueen finanssipolitiikan viritys on hieman vakauttavaa vuosina 2024 ja 2025.